

denne Optimisme, der til Tider synes saa ubegrundet, den Tro paa, at dersom Tendenser og Love faar Lov at virke, vil alt udi Enden blive idel Glæde.

Folk, der ikke har god Tid, skal ikke læse denne Bog; den er saare vanskelig, fordi man skal forlade de vante Inddelinger og de kendte Definitioner, saaledes at Bogens Tilegnelse er et helt Studium. Nærværende Anmelder vil da ærligt bekende, at der er Steder deri, jeg slet ikke forstaar.

Laurits V. Birck.

HERMANN BECK. **Gerechter Arbeitslohn.** Dresden 1902. O. V. Böhmert. (176 S.).

Atter en Bog om Arbejdslønnen. Det er en Fornøjelse at se, i hvor høj Grad dette Emne beskæftiger Økonomerne for Tiden. Fra forskellige Sider trænger man ind deri, og et betydeligt Arbejde er allerede præsteret. Heldigvis synes man ogsaa mere og mere, vistnok især som Følge af amerikansk Paavirkning, at faa Fødderne paa Jorden i sine Betragtninger over dette Emne. Kunde man nu blot faa tilstrækkelig fyldige Oplysninger om den Indflydelse, der øves af Hovedfaktoren i den praktiske Fastsættelse af Arbejdslønnen: Fagforeningerne, saa vilde et mægtigt Skridt fremad være gjort. Her mangler dog meget endnu. De Forfattere, der tager Fagforeningerne med i deres Betragtninger, er som Helhed altfor tilbøjelige til at forveksle det, der er, med det, der burde være. Kritiken vil dog sikkert ogsaa vaagne her og »den gode Tro« give Plads for den kolde, nøgterne Undersøgelse. Maatte denne ikke lade vente altfor længe paa sig.

Den foreliggende Bog beskæftiger sig kun lidet med Fagforeningerne. Dens Maal er at angive Idealet; men den Slags Bøger vil altid have deres Betydning, selv om man nok saa meget maa give Mefistofeles Ret i, at al Teori er graa og kun Livets Træ grønt.

denne Optimisme, der til Tider synes saa ubegrundet, den Tro paa, at dersom Tendenser og Love faar Lov at virke, vil alt udi Enden blive idel Glæde.

Folk, der ikke har god Tid, skal ikke læse denne Bog; den er saare vanskelig, fordi man skal forlade de vante Inddelinger og de kendte Definitioner, saaledes at Bogens Tilegnelse er et helt Studium. Nærværende Anmelder vil da ærligt bekende, at der er Steder deri, jeg slet ikke forstaar.

Laurits V. Birck.

HERMANN BECK. **Gerechter Arbeitslohn.** Dresden 1902. O. V. Böhmert. (176 S.).

Atter en Bog om Arbejdslønnen. Det er en Fornøjelse at se, i hvor høj Grad dette Emne beskæftiger Økonomerne for Tiden. Fra forskellige Sider trænger man ind deri, og et betydeligt Arbejde er allerede præsteret. Heldigvis synes man ogsaa mere og mere, vistnok især som Følge af amerikansk Paavirkning, at faa Fødderne paa Jorden i sine Betragtninger over dette Emne. Kunde man nu blot faa tilstrækkelig fyldige Oplysninger om den Indflydelse, der øves af Hovedfaktoren i den praktiske Fastsættelse af Arbejdslønnen: Fagforeningerne, saa vilde et mægtigt Skridt fremad være gjort. Her mangler dog meget endnu. De Forfattere, der tager Fagforeningerne med i deres Betragtninger, er som Helhed altfor tilbøjelige til at forveksle det, der er, med det, der burde være. Kritiken vil dog sikkert ogsaa vaagne her og »den gode Tro« give Plads for den kolde, nøgterne Undersøgelse. Maatte denne ikke lade vente altfor længe paa sig.

Den foreliggende Bog beskæftiger sig kun lidet med Fagforeningerne. Dens Maal er at angive Idealet; men den Slags Bøger vil altid have deres Betydning, selv om man nok saa meget maa give Mefistofeles Ret i, at al Teori er graa og kun Livets Træ grønt.

Naturligvis er Bogen ikke lutter Teori. Her er mangfoldige positive Oplysninger baade om Lønsørgsmaalets Behandling i Litteraturen og om Forsøgene paa dets Løsning i Praksis. Hvad Forfatteren især helliger sin Opmærksomhed, er den saakaldte »profit sharing«, paa tysk: »Gewinnbeteiligung«, eller som han foretrækker at kalde det: »Ertragbeteiligung«. Han meddeler en lang Række Eksempler paa Forsøg paa at indføre denne i Praksis, kritiserer de forskellige Metoder og ender med at foreslaa den, han anser for den rette og tillige for den ideale Løsning af Lønsørgsmaalet i det hele taget. Hans Teori gaar i Korthed ud paa følgende.

Enhver Arbejders Løn skal svare til hans Arbejdsydelse. Dette kan Lønnen imidlertid kun komme til, naar den foruden at rettes efter Arbejdets tekniske Resultat tillige bestemmes efter dets økonomiske. Naar en Fabrik opnaar højere Priser for sine Varer end andre tilsvarende Fabriker, eller naar den opnaar et større aarligt Overskud end andre, saa skyldes dette ikke blot en heldig eller dygtig Ledelse; det skyldes i fuldt saa høj en Grad hver enkelt Arbejder eller enhversomhelst anden i Fabrikens Tjeneste ansat Person. Det gode økonomiske Resultat bør altsaa i forholdsvis lige Grad komme alle tilgode. Dette kan kun ske ved, at Gevinsten deles mellem alle i Forhold til enhvers Bidrag til dens Størrelse. Gevinsten er imidlertid et ubestemt Begreb. For at naa et praktisk Udtryk for den maa man først bestemme, hvad der med Rette tilkommer Kapitalen som Rente. Her mener Forfatteren, at Bankdiskontoen til enhver Tid vil være den rette Maalestok. Kapitalisterne, det vil som oftest sige: Aktionærene, maa altsaa lade sig nøje med denne. Hvad der da af det aarlige Udbytte bliver tilbage er »Gevinst«, og denne deles mellem alle de arbejdende fra Direktøren og nedefter.

Arbejderen faar med andre Ord det, vi nu kalder Arbejds løn, udbetalt som Forskud. Til dette føjer sig ved

Aarets Udgang Arbejderens Andel i Gevinsten. Disse to Dele tilsammen udgør »den rette Arbejds løn«.

Forskudet er fast, for saa vidt som det ikke, hvis Aarets Resultat bliver Tab i Stedet for Vinding, kan fordres tilbagebetalt — hverken helt eller delvist. Man kan ikke forlange, at Arbejderen skal bære Tabet ved Konjunkturerne. Det tekniske Resultat foreligger, og derfor skal han have sin Løn. Bliver der Tab, er det altsaa Kapitalisternes Sag at bære dette. Kapitalen er jo dog kun et Arbejdsinstrument.

Man ser let denne Teoris svageste Punkt. Dette er netop Problemet: Hvad bestemmer Forskudets Størrelse? Naar Gevinsten skal fordeles i Forhold til alle Arbejds lønninger fra Direktørens og nedefter, saa bliver jo dog Spørgsmaalet stadigt: Hvilken er den retfærdige Bestemmelse af Forholdet mellem disse Lønninger? Herom vil der altid kunne rejses Strid. Og er dette Forholds Rigtighed Genstand for Tvivl, saa er følgelig Gevinstfordelingens Retfærdighed det ogsaa. Kampen for at forhøje den Del af Lønningen, vi nu kalder Arbejds løn, vil med andre Ord ikke ophøre; snarere synes den at ville faa et Incitament ved Udsigten til en større Gevinstandel som nødvendig Konsekvens af en højere Ugeløn.

At Bestemmelsen af Kapitalens Andel er vilkaarlig, behøver ikke nogen nærmere Paavisning. Om Fagforeningerne, som Forfatteren mener, vil kunne gennemtvinge den, er sikkert mere end tvivlsomt. Og en Lovgivning indenfor det enkelte Land paa dette Omraade er utænkkelig.

Men alligevel: Hører end Realiseringen af Forfatterens Lønideal ikke vor Tid til, er det derfor ikke overflødigt at faa et saadant Ideal stillet for Øje. Ethvert Bidrag til Belysningen og Løsningen af vor Tids allervanskeligste Problem bør desuden modtages med Taknemlighed. Som saadant være Forfatterens alvorlige og interessante Undersøgelse anbefalet.

H. L. Bisgaard.